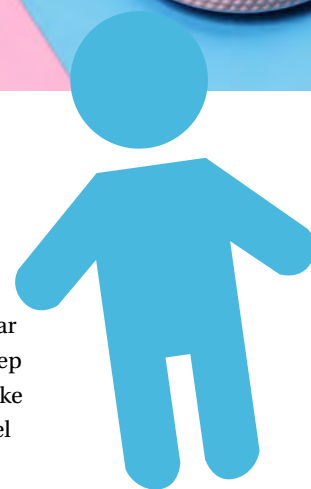

MEISJES DIE SCHOPPEN EN JONGENS DIE HUILEN...

HOE GA JE OM MET GENDERVERSCHIL?

Er zijn verschillen tussen het meisjesbrein en het jongensbrein. Dat blijkt uit onderzoek. Conclusie: we moeten anders met jongens omgaan. Maar klopt dat wel en is dat wel verstandig?

TEKST INGE VAN RIJN FOTO'S ADOBESTOCK

Stel dat uit hersenonderzoek blijkt dat er twee soorten pedagogisch medewerkers zijn. De ene soort heeft meer creatieve hersenen, de andere een zorgend brein. De 'creatieven' houden van beweging, spanning en avontuur, maar ze kunnen zich minder goed op één ding concentreren. De 'zorgenden' werken netjes en secuur, ze houden van orde en netheid. Dan zegt de minister: 'Laten we aparte opleidingen maken voor de twee soorten pm'ers. Of we moeten de lesstof aan beide groepen anders aanbieden'. Dat zou iedereen raar vinden: je wilt als pedagogisch medewerker toch niet worden vastgepind op een aantal metingen van jouw hersenactiviteit? Toch is dit dus wel wat we met kinderen doen: ze anders behandelen omdat ze jongen of meisje zijn.

JONGENSBREIN?

De verschillen tussen de hersenen van meisjes en jongens blijken bij jonge kinderen heel klein zijn. Bovendien zijn hun hersenen enorm flexibel: onder invloed van de omgeving kunnen ze

nog heel erg veranderen. Als je ziet dat een paar jongens in jouw groep heel beweeglijk zijn, kun je zeggen: dat komt door hun jongensbrein. Maar als je even verder kijkt, zie je in je groep vast ook rustige jongens en beweeglijke meisjes. Stop kinderen dus niet te snel in het jongens- of meidenhok, maar kijk goed en vraag je af: 'Wie is dit kind?'

Soms zie je bij een kind alleen druk gedrag op dinsdag, wanneer het met twee andere kinderen samen speelt. Maar op woensdag, als die twee er niet zijn, kan het kind heerlijk rustig spelen. De omgeving heeft enorm veel invloed.

JOUW INVLOED

De invloed die kinderen op elkaar hebben is groot, maar jouw invloed ook! Zo hebben we onbewust bepaalde verwachtingen

GESLACHT, SEKSE, GENDER: WAT IS HET VERSCHIL?

Bij het woord *geslacht* of *seks* gaat het om de lichamelijke, biologische verschillen tussen vrouw en man.

Bij *gender* gaat het om de sociaal-culturele verschillen: over het gedrag en de identiteit van vrouwen en mannen. De opvattingen over wat typisch vrouwelijk (of mannelijk) is veranderen in de loop van de tijd en verschillen per cultuur.

van het gedrag van meisjes en jongens. Daardoor waarderen we bepaald gedrag bij een meisje anders dan bij een jongen. Een paar voorbeelden:

- Als een meisje heel duidelijk laat merken wat ze wil, zeggen we al snel: 'Nou nou, wat een bijdehandje'. Bij een jongen noemen we dit gedrag eerder 'zelfverzekerd'.
- Een meisje dat graag in de poppenhoek speelt vinden we een 'echt meisje-meisje', maar bij een jongen zeggen we dan: 'Hij is niet zo stoer' of: 'Het is een beetje een softe jongen'.
- Jongens die luidruchtig spelen zijn stoere jongens, maar als meisjes dit doen, noemen we ze een stelletje kenau.

In onze cultuur koppelen we vaak de kleur roze aan meisjes en blauw aan jongens. Tijdens de zwangerschap vieren we al dat er een meisje of een jongen komt; we maken een roze of blauwe taart voor de *gender reveal party*. Dat komt terug in de babykleertjes en zo gaat het verder met het speelgoed. In folders van speelgoedwinkels zie je vaak stereotiepe verschillen tussen meisjesspeelgoed en jongensspeelgoed. En zo begint de culturele invloed op de hersenen van het kind. Tegen de tijd dat kinderen zelf het verschil tussen een meisje en een jongen ontdekken, hebben wij ze al heel vaak de boodschap gegeven: dit hoort bij meisjes en dat bij jongens. Niet zo vreemd dat de verschillen in de loop van de basisschoolleeftijd steeds groter blijken te worden.

ROLDOORBREKING

Er zijn dus verschillen tussen jongens en meisjes. Waarom zouden we daar moeilijk over doen? Die verschillen zijn er altijd geweest. Pas sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw begon

de discussie over 'roldoorbreking' in de opvoeding. Meisjes werden gestimuleerd om met auto's te spelen en jongens kregen een pop. De rollen van Jip en Janneke werden omgedraaid. Wetenschappers ontdekten dat meisjes in de klas veel minder aandacht kregen dan jongens. Maar in de dagelijkse praktijk bleken de rolpatronen hardnekkig. De opvoeding veranderde niet radicaal.

GENDER IN DE GROEP

Wat kan je hiermee in je groep? Moeten we anders omgaan met meisjes dan met jongens? Of brengen we de kinderen juist in verwarring als we opeens de rolpatronen gaan doorbreken? Terwijl de ouders dat thuis niet doen? En: de verschillen tussen meisjes en jongens zijn maar klein. Willen we die kleine verschillen versterken door ze zo te benadrukken?

Als je weet dat je niet neutraal naar meisjes en jongens kijkt, ben je al heel goed bezig. Behalve de vraag: 'Wie is dit kind?' kan je ook de vraag stellen: 'Hoe kijk ik naar dit kind?' Zet een 'genderbril' op: één glas is roze en het andere blauw. Zo ontdek je in ieder kind stoere en zachte trekjes. Je ziet dat kinderen elkaar meenemen in hun drukke spel of bij het zorgzaam koken in de huishoek. Het is niet allemaal roze of allemaal blauw, het is er allebei. Door het gedrag niet te snel te labelen als meisjes- of jongensgedrag, geef je de kinderen meer ruimte om allerlei gedrag uit te proberen.

In je activiteiten aanbod is diversiteit ook belangrijk. Bied je groep alle mogelijke activiteiten aan: van druk tot rustig, van grof motorisch tot fijn talig, van timmeren tot kralen rijgen, van muziek maken tot tuinieren. Kijk met je collega's of jullie niet steeds aanbieden wat je zelf leuk vindt. Nodig een muziekdocent, voorleesopa of yogaleraar uit in je groep. Zo kunnen alle kinderen ontdekken wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Zonder te worden belemmerd door roze of blauwe labels. <

MEER LEZEN

- Betsy van de Grift (2016). *Jongensbrein, meisjesbrein. Over genderverschillen en -strategieën voor onderwijs en kinderopvang*. Amsterdam, SWP.
- Blog Betsy van de Grift
<http://www.betsyvandegrift.nl/?p=839>
- Martine F. Delfos (2018). *De schoonheid van het verschil*. Amsterdam, SWP.